การปฏิบัติงานช่วยเหลือราษฎรผู้ประสพอุทกภัย
ภายหลังน้ำลดในท้องที่จังหวัด
ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดนราธิวาส

รวบรวมโดย

นิกรม จันทโรจวงศ์

กองวิชาการ กรมปศุสัตว์

□

ตามบันทึกที่ กษ. 0206/498 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 ของคณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตร โดยมีนายวิทย์ ยอแสงรัตน์ นายเกษม สัตยมานะ ผู้ตรวจราชการกระทรวง นายเมธี สิมะเสถียร หัวหน้ากองอาหารสัตว์ นายประเทือง สายพันธ์ หัวหน้ากอง เกษตรสัมพันธ์ และนายณรงค์ ไกรสวัสดิ์ ช่างภาพกองเกษตรสัมพันธ์ว่า ได้ออกเดินทางเพื่อไปสำรวจความเสียหายในด้านการเกษตรกรรมในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และร่วมมือกับฝ่ายจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรผู้ประสพอุทกภัยในด้านการเกษตร

เนื่องจากฝนได้ตกหนักในวันที่ 1 และ 2 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2512 ในท้องที่ของทั้ง 3 จังหวัดดังกล่าว จึงทำให้น้ำป่าไหลบ่ามารวดเร็วมากทำให้ท่วมบ้านเรือนเรียกสวนไร่นาราษฎรทั้ง 3 จังหวัดในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2512 เป็นต้นมา ยังความเสียหายให้แก่ราษฎรในเขต น้ำท่วมอย่างใหญ่หลวง ตลอดจนปศุสัตว และสัตว์พาหนะรวมทั้งถนนหนทางสะพานถูกน้ำพัดพังใช้การไม่ได้หลายแห่ง จนกระทั่งราษฎรผู้ประสพอุทกภัยได้ถึงแก่ความตายไปบ้างก็มี สำหรับในด้านปศุสัตว์นั้นทางสัตวแพทย์จังหวัดร่วมกับหน่วยปราบโรคระบาดสัตว์ ได้ร่วมมือกันช่วยเหลืออพยพโค กระบือ เสียทันจึงไม่เกิดการล้มตายขณะน้ำท่วม ส่วนเป็ด ไก่ มีตายไปบ้างแต่ยังไม่สามารถที่จะทราบจำนวนที่แน่นอนได้ และหลังจากน้ำลดแล้วทางสัตวแพทย์จังหวัดก็ได้ระดม

กำลังสัตวแพทย์ที่มีอยู่ในจังหวัด รวมทั้งหน่วยปราบโรคด้วยช่วยกันฉีดวัคซีนป้องกันโรค Haemorrhagic และโรค Foot And Mouth ให้แก่โค กระบือ ของราษฎรไปด้วยแล้ว นอกจากนี้แล้วทางคณะเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยังได้ชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายเกษตรและผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทราบว่า ทางกระทรวงจะให้ความช่วยเหลือในด้านปศุสัตว์อีกดังนี้คือ

สำหรับเจ้าของโค – กระบือที่สูญหายล้มตาย หากไม่มีโค – กระบือที่จะใช้ในการเกษตรกรรมกระทรวงเคยขออนุมัติเงินเพื่อจัดซื้อโค กระบือ ให้แก่เกษตรกรผู้เสียหายได้เข้าซื้อไม่เกิน 2 ตัว ส่วนลูก เป็ด – ไก่ เคยให้เปล่าถ้าหากการเสียหายนั้นเนื่องมาจากอุทกภัยจริง

ทั้งนี้ขอให้แต่ละจังหวัดรีบสำรวจความเสียหายอันแท้จริง แล้วรายงานพร้อมทั้งแจ้งความต้องการให้ช่วยเหลือไปยังกรมเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือโดยด่วนต่อไป

หลังจากน้ำได้ลดลงแล้ว ปัญหาต่อไปก็คือโรคต่าง ๆ ของสัตว์เลี้ยงอันได้แก่โรคเกี่ยวกับทางเดินอาหาร และโรคระบาดต่าง ๆ ซึ่งมักจะเกิดตามมาภายหลังน้ำลดเสมอไม่ว่าจะในมนุษย์หรือสัตว์ ด้วยเหตุนี้ทางกรมปศุสัตว์จึงได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของ กองวิชาการนำรถพยาบาลสัตว์เคลื่อนที่ออกไปทำการช่วยเหลือรักษาพยาบาลสัตว์ของประชาชนที่ประสพอุทกภัย โดยได้แบ่งงานออกไป 2 สาย สายที่หนึ่งให้ไปปฏิบัติงานในเขตท้องที่อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนราธิวาสโดยให้นายดิลก เกษตรสมบัติ เป็นหัวหน้าและมีนายสมชายจับบาง เป็นผู้ช่วย ให้นำรถพยาบาลสัตว์เคลื่อนที่คันเล็ก (New Zealand) ออกเดินทางไปเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2513 สายที่สองโดยนายเชวนะ เมฆกมล เป็นหัวหน้าและนายนิกรม จันทโรจวงศ์เป็นผู้ช่วย นำรถพยาบาลสัตว์คันใหญ่ (Clinomobil) ไปช่วยเหลือในเขตท้องที่อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยออกเดินทางในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2513

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าในท้องที่บางอำเภอของจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์เป็นแหล่งปฏิบัติการของพวกผู้ก่อการร้ายอาทิเช่น ต. ทุ่งหลวง อ. ปากท่อ อ. ราชบุรี อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี ต. ยางชุม อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ และในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดนราธิวาส เป็นเขตของพวกโจรจีนภาคใต้ เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ของทั้งสองหน่วยจึงใช้ความระมัดระวังไหวพริบและปฏิภานในขณะปฏิบัติงาน อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งในท้องที่บางแห่งเช่น ต. ยางชุม อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ จำเป็นต้องให้กำลังตำรวจตระเวณชายแดนหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เข้าปฏิบัติการคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่คณะเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงานดังที่เห็นในภาพจึงขอขอบคุณคณะตำรวจตระเวณชายแดน อ. กุยบุรี ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากท้องที่บางแห่งเป็นแหล่งปฏิบัติการของพวกผู้ก่อการร้ายแล้ว อุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อีกคือ สัตว์ส่วนใหญ่ของราษฎรในท้องที่ภาคใต้ยังนิยมเลี้ยงกันอย่างชนิดเทวดาช่วยเลี้ยง คือเมื่อถึงฤดูการทำไร่ไถนาเจ้าของก็จะนำสัตว์ของตนมาใช้งาน แต่เมื่อหมดฤดูทำงานแล้วส่วนมากมักจะปล่อยให้สัตว์ไปหากินตามลำพัง ทำให้วัวควายไม่คุ้นหน้า ยากแก่การฉีดวัคซินและการรักษาพยาบาล เพราะวัวควายตื่นกลัวกับคนแปลกหน้า และโดยเฉพาะในเขตจังหวัดนราธิวาส ราษฎรส่วนใหญ่เป็นไทยอิสลามภาษาพูดจึงไม่ค่อยจะรู้เรื่องกัน เจ้าหน้าที่จึงต้องหาล่ามช่วยชี้แจงในการทำงาน ราษฎรบางท้องที่ ๆ ยังอยู่ห่างไกลบางหมู่บ้านก็ยังไม่เข้าใจถึงการปฏิบัติงานแผนใหม่ ยังเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจอยู่ กลัวว่าการฉีดยาป้องกันโรคระบาด และการรักษาแผนใหม่จะทำให้สัตว์ได้รับอันตรายยิ่งขึ้น

ถึงอย่างไรก็ตามพวกเราก็พยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนั้นจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังจะเห็นได้ว่าในท้องที่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดนราธิวาส มีราษฎรนำสัตว์มารับทำการฉีดวัคซินและรักษาพยาบาลรวมทั้งสิ้น 5344 ราย ซึ่งแบ่งแยกประเภทส่วนใหญ่ของการปฏิบัติงานดังนี้คือ ให้ยาถ่ายพยาธิรวม

ทั้งโค กระบือ สุกร ไก่ และแพะรวมทั้งสิ้น 76293 ตัว ปลูกความคุ้มโรคในโค กระบือ เป็ด ไก่ รวมทั้งสิ้น 35474 ตัว พ่นยาฆ่าเห็บเหาในโค – กระบือ 1274 ตัว และได้ทำการรักษาสัตว์ทุกชนิดรวมทั้งสิ้น 10699 ตัว ส่วนรายละเอียดในการปฏิบัติงานดูได้จากตารางรายงานผลการปฏิบัติงานท้ายนี้

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กองวิชาการ ในท้องที่ครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์จังหวัด หน่วยปราบโรคระบาดสัตว์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ของแต่ละจังหวัดและเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวณชายแดนจึงขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้ด้วย.

รายงานผลการปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดราชบุรี

อำเภอ	จำนวนเจ้าของสัตว์รายย่อย	ให้ยาถ่ายพยาธิ				ปลูกความคุ้มโรคในเป็ด–ไก่						พ่นยาฆ่าเหา เห็บ		รักษา					
		โค	กระบือ	สุกร	ไก่	หลอดลมอักเสบไก่	ฝีดาษไก่	อหิวาต์		นิวคาสเซิล		โค	กระบือ	โค	กระบือ	ชะนี	สุกร	สุนัข	ไก่
								เป็ด	ไก่	F.	M.P.								
โพธาราม	768	1037	56	14142	8828	500	1530	36	94	2043	1291	120	56	3	1	–	238	–	121
บ้านโป่ง	130	196	–	851	127	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	662
บางแพ	85	3	–	1094	6869	–	776	–	–	602	130	–	–	–	–	–	64	–	3
ดำเนินสดวก	150	125	–	2158	–	–	–	–	90	264	–	–	–	–	–	–	52	–	1
ปากท่อ	24	59	–	588	28	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	1	–
เมือง	493	1568	3	1848	6665	–	300	–	320	445	403	1	–	1	–	1	337	4	25
รวมทั้งสิ้น	1660	2988	59	21491	22517	500	2606	36	504	3354	1774	121	56	4	1	1	702	5	812

รายงานผลการปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี

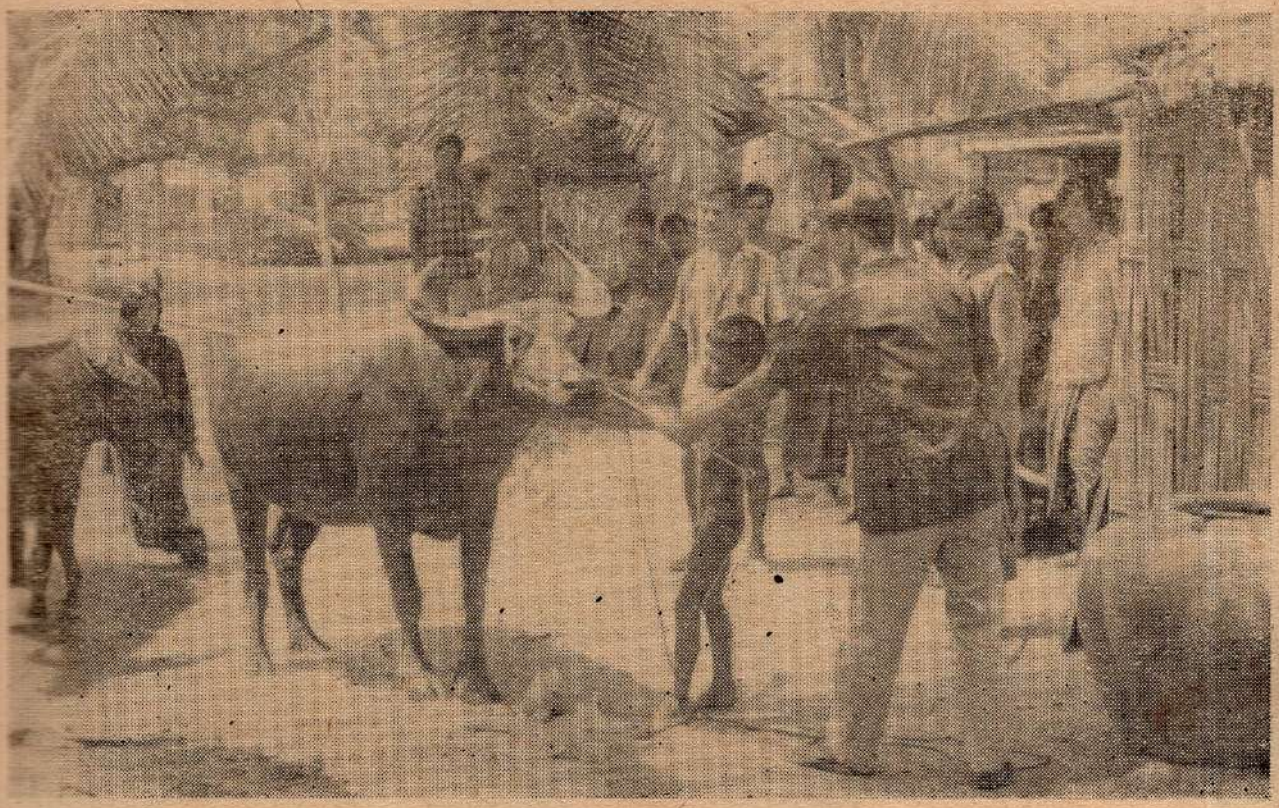
อำเภอ	จำนวนเจ้าของสัตว์ราย	ให้ยาถ่ายพยาธิ				ปลูกความคุ้มโรคในเป็ด-ไก่					พ่นยาฆ่าเหาเห็บ		รักษา						ตอนสุกร	
		โค	กระบือ	สุกร	ไก่	ผีดาษไก่	อหิวาต์		นิวคาสเซิล		โค	กระบือ	โค	กระบือ	สุกร	ไก่	สุนัข	แมว	ผู้	เมีย
							เป็ด	ไก่	F.	M.P.										
เขาย้อย	380	126	60	2656	2362	149	–	154	1604	4300	104	53	2	4	729	1104	1	–	–	–
เมือง	474	625	93	2924	888	119	19	9	827	88	140	10	1	–	142	2399	8	–	–	–
บ้านลาด	438	902	127	1021	1099	46	–	7	1057	–	541	23	–	–	33	693	6	1	–	–
บ้านแหลม	129	45	87	1595	710	595	–	–	1200	–	1	–	2	20	402	20	–	–	–	–
ท่ายาง	299	817	89	1014	110	–	–	–	4699	–	–	–	–	–	73	62	–	–	–	–
ชะอำ	448	364	2	1528	640	–	22	–	501	36	–	–	4	2	245	9	–	–	11	2
รวมทั้งสิ้น	2168	2879	458	10792	5809	909	41	170	6888	4424	786	86	9	26	1624	4287	15	1	11	2

รายงานผลการปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

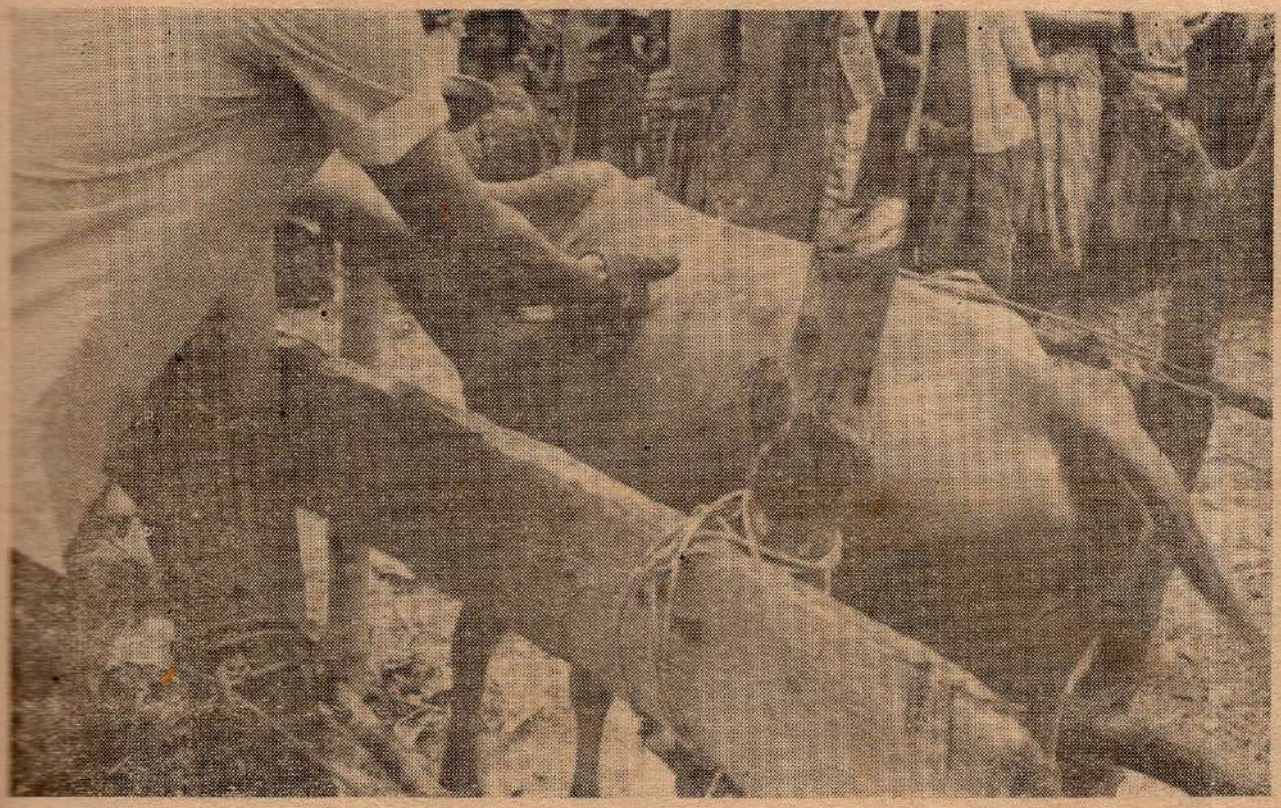
อำเภอ	จำนวนเจ้าของสัตว์ราย	ให้ยาถ่ายพยาธิ					รักษา					ปลูกความคุ้มโรคในเป็ด–ไก่					พ่นยาฆ่าเหา เห็บ		ตอนสุกร		ตรวจ				
		โค	กระบือ	สุกร	ไก่	แพะ	โค	กระบือ	สุกร	สุนัข	ไก่	หลอดลมอักเสบ	ผีดาษไก่	อหิวาต์ไก่	นิวคาสเซิล F.	นิวคาสเซิล M.P.	โค	กระบือ	ผู้	เมีย	เลือด	อุจจาระ	ขี้เรือน	Br. โค	T.B. โค
ปราณบุรี	316	186	12	1451	3590	–	2	–	88	–	2483	1150	–	–	200	–	–	–	10	4	–	–	–	–	–
หัวสะแก	111	127	70	163	–	–	3	3	2	1	–	–	–	–	100	–	50	53	22	5	–	–	–	–	–
กุยบุรี	216	2	–	1183	–	–	–	–	81	–	32	200	–	50	1672	1300	1	–	17	5	–	–	–	–	–
เมือง	15	45	–	84	–	750	1	–	15	2	–	–	–	–	–	–	–	–	3	3	6	8	1	50	45
บางสะพาน	146	86	47	523	–	–	2	2	10	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	–	–	–	–	–
หัวหิน	108	326	2	463	–	–	–	–	–	–	385	–	100	–	2338	3200	122	–	–	–	–	–	–	–	–
รวมทั้งสิ้น	912	772	131	3867	3590	750	8	5	196	3	2900	1350	100	50	4310	4500	172	53	52	22	6	8	1	50	45

รายงานผลการปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดนราธิวาส

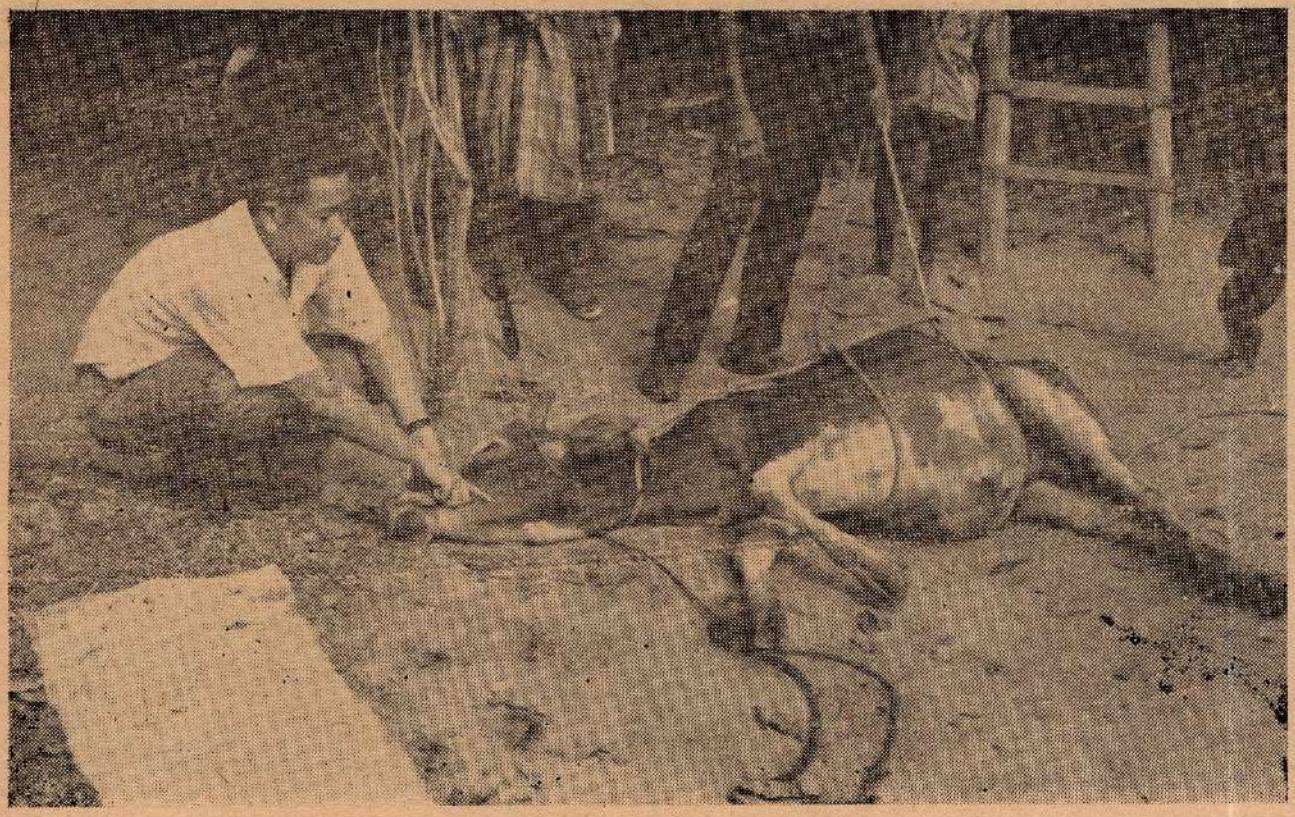
ชนิดสัตว์	รักษา	ให้ยาถ่ายพยาธิ	ปลูกความคุ้มโลห	
			H.	นิวคาสเซิล และอหิวา
โค	11	187	1721	—
กระบือ	40	3	512	—
สุกร	43	—	30	—
ไก่	6	—	—	2663
สุนัข	1	—	—	129
นกกระทา	—	—	—	222
รวมทั้งสิ้น	101	190	1863	3014

ป้อนยา

ฉีดยา

รักษา

รถติดหล่ม

คุ้มกัน

ราษฎรนำสัตว์มารับการช่วยเหลือ

(สำเนา)

กรมปศุสัตว์
ที่ กษ.0607/43 29 มกราคม 2513

เรื่อง ส่งรถพยาบาลเคลื่อนที่พร้อมเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ไปช่วยเหลือผู้ประสพอุทกภัยหลังน้ำลด

เสนอ ปลัดกระทรวงเกษตร

ตามที่ได้เกิดอุทกภัยขึ้นในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรี, เพชรบุรี, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดนราธิวาส เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2512 ซึ่งสัตวแพทย์จังหวัดและสัตวแพทย์หน่วยปราบโรคระบาดสัตว์ได้ร่วมมือช่วยอพยพสัตว์โค กระบือ และทำการฉีดวัคซินป้องกันโรคเฮโมรายิก เซฟติคซีเมีย แก่ปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ อันเป็นการช่วยเหลือราษฎรผู้ประสพอุทกภัยในระยะเบื้องต้น และได้พิจารณาเห็นว่าภายหลังน้ำลดแล้วปศุศัตว์และสัตว์พาหนะสมควรจะได้รับการ ช่วยเหลือในด้านการรักษาพยาบาล เกี่ยวกับโรคทางเดินของอาหารและลำไส้ตลอดจนการถ่ายพยาธิ์ต่าง ๆ กรมปศุสัตว์จึงได้สั่งให้กองวิชาการนำรถพยาบาลเคลื่อนที่พร้อม ด้วยเจ้าหน้าที่เดินทางออกทำการช่วยเหลือคือ

1. ให้นายเชาวนะ เมฆกมล นายสัตวแพทย์โท และนายนิกรม จันทโรจวงศ์ นายสัตวแพทย์ตรีนำรถพยาบาลเคลื่อนที่ 1 คัน พร้อมทั้งเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เดินทางไปร่วมปฏิบัติในการรักษาพยาบาล ให้ยาถ่ายพยาธิในท้องที่จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2513

2. ให้นายดิลก เกษรสมบัติ นายสัตวแพทย์โท และนายสมชาย จับบางสัตวแพทย์จัตวานำรถพยาบาลเคลื่อนที่ 1 คัน พร้อมทั้งเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เดินทางไปร่วมปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2513

จึงเสนอมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงนาม) จักร พิชัยรณรงค์สงคราม
(นายจักร พิชัยรณรงค์สงคราม)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

(สำเนา)

ที่ ปข. 08/4841 ศาลากลางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6 พฤษภาคม 2513

เรื่อง การปฏิบัติงานของสัตวแพทย์รถพยาบาลเคลื่อนที่

เรียน อธิบดีกรมปศุสัตว์

อ้างถึง หนังสือที่ กษ. 0607/109 ลงวันที่ 13 มกราคม 2513

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสรุปผลการปฏิบัติงานของหน่วยพยาบาลสัตว์เคลื่อนที่ 1 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมปศุสัตว์ได้สั่งให้กองวิชาการส่งเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ 2 นาย คือนายเชาวนะ เมฆกมล นายสัตวแพทย์โท หัวหน้าหน่วยปฏิบัติงาน และนายนิกรม จันทโรจวงศ์ นายสัตวแพทย์ตรีผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย นำรถพยาบาลเคลื่อนที่พร้อมทั้งเวชภัณฑ์ไปช่วยเหลือราษฎร เจ้าของสัตว์ที่ประสพอุทกภัยหลังน้ำลด ในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นั้น

สัตวแพทย์ดังกล่าวทั้ง 2 นาย ได้นำรถพยาบาลเคลื่อนที่เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2513 จนถึงวันที่ 26 เมษายน 2513 ตามจุดที่จังหวัดและอำเภอกำหนดให้ทุกอำเภอโดยสัตวแพทย์อำเภอนั้น ๆ ร่วมอำนวยความสดวกตลอดเวลา สัตวแพทย์ทั้ง 2 นาย ได้ปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง เป็นที่พอใจแก่ผู้ที่มาขอรับการเป็นอย่างดียิ่ง งานได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จังหวัดขอขอบคุณกรมปศุสัตว์มาพร้อมหนังสือนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม) รมย์จิตติ กัลยาสิริ

(นายรมย์จิตติ กัลยาสิริ)

ปลัดจังหวัด ทำการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(สำเนา)

ที่ นธ. 08/2027 ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส

12 กุมภาพันธ์ 2513

เรื่อง รถพยาบาลเคลื่อนที่เดินทางกลับจากปฏิบัติงาน

เรียน อธิบดีกรมปศุสัตว์

อ้างถึง หนังสือที่ กษ. 0607/69 ลงวันที่ 8 มกราคม 2513

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมปศุสัตว์ได้จัดส่งรถพยาบาลเคลื่อนที่ พร้อมทั้งเวชภัณฑ์โดยมีนายดิลกเกษรสมบัติ นายสัตวแพทย์โท หัวหน้าหน่วยปฏิบัติงาน และนายสมชาย จับบาง สัตวแพทย์จัตวาผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย ไปช่วยปฏิบัติงานรักษาสัตว์ป่วยที่พบเฉพาะหน้า หลังฤดูน้ำลดในท้องที่จังหวัดนราธิวาส ความโดยละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

แผนกสัตวแพทย์จังหวัด ฯ ได้ส่งรถพยาบาลเคลื่อนที่ พร้อมทั้งสัตวแพทย์ทั้ง 2 นายดังกล่าวเข้าปฏิบัติงานในท้องที่อำเภอรือเสาะ อำเภอแว้ง และอำเภอเมือง ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2513 เป็นต้นมา

บัดนี้ได้รับรายงานจากนายดิลก เกษรสมบัติ ว่าได้เข้าทำการรักษาพยาบาลสัตว์ป่วยที่พบเห็นในท้องที่อำเภอที่รับมอบหมายทั่วทุกแห่งแล้ว เห็นว่าในระยะนี้ไม่มีสัตว์ป่วยที่จะมาขอรับการรักษาพยาบาลอีก และเห็นว่าควรจะเดินทางไปปฏิบัติงานในท้องที่จังหวัดอื่นต่อไป

ฉะนั้นจึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ได้ให้นายดิลก เกษรสมบัติ นายสัตวแพทย์โท และนายสมชาย จับบาง สัตวแพทย์จัตวา พร้อมด้วยรถพยาบาลเคลื่อนที่ เดินทางกลับกรมปศุสัตว์ ตั้งแต่วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2513 และขอขอบคุณกรมปศุสัตว์ที่ได้ให้ความร่วมมือในการรักษาสัตว์ป่วยที่พบเห็นเฉพาะหน้าหลังฤดูน้ำลด ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม) นอง ปานชู

(นายนอง ปานชู)

ปลัดจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส